

Børme Blad

Entered at the post-office at Decorah, Iowa, as second class matter.

Nr. 30.

26de juli 1896.

22de aarg.

Rjæmpehjulet paa verdensudstillingen i Chicago.

Børneblad

udkommer hver søndag og koster 50 cents for aaret, betalt i forfrud. 3 paffer til en adresse paa over 5 ekapl. leveres det for 40 cents, og over 25 ekapl. for 35 cents. Til Norge koster det 60 cents.

Penge og bestillinger, samt alt, hvad der angaar erpeditjonen, sendes direkte til LUTH. PUB. HOUSE, Decorah, Iowa.

Alt vedkommende redaktionen af bladet sendes til Rev. E. Wulfsberg, Decorah, Iowa.

Undervisningsplan for søndagsskolen.

Tredje aargang.

29. leffe.

Den fjerde part.

Om daabens sakramente. III.

WC-klassen: Tit. 3, 5: Efter sin barmhjertighed har han frelst os ved gjensjødelsens bad og fornyelsen ved den Hellig-aand.

Katekismus-klassen: Samme som ovenfor og katekismens svar paa det spørgsmaal: „Hvorledes kan vandet udrette saa store ting?“

Forklarings-klassen: Samme som ovenfor og 1 Pet. 3, 21 (Sp. 519).

Wink.

Daabens kraft.

— Altter siger Luther: „Naar ordet er hos vandet, saa er daaben ret, om end ikke troen kommer til. Thi min tro gjør ikke daaben, men modtager daaben. Nu bliver daaben ikke urigtig derved, at den ikke modtages og bruges ret; ef terdi den, som sagt, ikke er bunden til vor tro, men til ordet. En kan give dig 1000 daler. Er du en ordentlig husholder, saa kan du begynde noget retskaffent dermed og have nytte deraf; men er du en ødeland, saa kan du spille det bort den samme aften. Sig mig, flere, dersom ødelanden straks spiller bort de 1000 daler, kan han da ogsaa sige, at han ikke har faaet de 1000 daler, eller at de 1000 daler alene var 1000 tomme nødder?“

— Ved en katekisation gif læreren omkring blandt gamle og unge og spurgte snart den ene og snart den anden efter Luthers lille katekismus. Tilfist standse han ved en liden gut og spurgte: „Hvor langt er du kommen i katekismen, min lille gut?“ Barnet blev forvirret og begyndte at græde. Venlig opmuntrende fornøede læreren sit spørgsmaal, hvorpaa den lille endelig undfelig svarte: „Jeg er ikke kommen længere end til: Efter sin barmhjertighed har han frelst os ved gjensjødelsens bad og fornyelsen ved den Hellig-

aand'. Her standsede gutten og kunde ikke give videre besked. „Græd ikke, min gut“, sagde læreren med et smil, „jeg er heller ikke kommen længere.“

— G. D. Rosenius skriver: Der var en rig mand, der, saanart et af hans børn kom til verden, straks gjorde et særskilt testamente til barnet, ved hvilket en del af hans umaadelige eiendom blev tilfiktet barnet. Testamentet, der efter lovens krav var tingløst, blev nu i nogle vidners overværelse stor høitidelighed lagt i barnets hænder, og siden blev det omhyggelig behandlet som barnets retmæssige eiendom. Manden havde to sønner, der altsaa begge fra sin tidligste barndom havde store rigdomme. Men hvad hændte? Jo, der blev krig i landet; forældrene døde, og de to børn blev af fienden røvede og bortført i lænker til et fremmed land, hvor de snart løb om i fattigdom og elendighed, pjaltede, smudsige og hungrede. Deres fædrenerige og fædrenerarb, deres testamente og eiendomme var vel ikke tagne af fienden, men i god forvaring i hjemmet; dog de stakars børn vidste intet om denne deres rigdom, da de var bortførte i deres spæde barndom; de nød altsaa intet godt deraf. — Men nu begyndte deres formyndere i hjemmet at kundgjøre, at disse børn, der nu vandte om i fattigdom og nød, i sit fædreland havde store rigdomme; vilde de kun komme tilbage, skulde de blive rige. Ja, der blev ogsaa skrevet særskilte breve til dem, hvori bekræftede af deres testamenter tilsendtes dem. Mange troede ikke børnene dette: De mente at man kun vilde lokke dem fra deres omskrievende liv, der af uhyggelig bane ikke alene var bleven dem taaleligt, men endog kjært; thi de stakars børn kjendte jo intet bedre liv. Grindringen om deres første lykkelige barndomshjem var forsvunden. Det var en ynke at se dem i deres pjalter og smuds, ihærdig naar man vidste, hvorledes deres sager egentlig stod. — Efterat der gang paa gang var sendt bud efter dem, og efterat de havde lidt megen hunger og nød, lod de sig endelig overtale til at vende tilbage til sit fædreland. Og se, de fandt alt saaledes, som det var dem kundgjort. Testamenterne var i orden, og som følge deraf havde de huse og gaarde, tjenere og hofvæ; de var rige og havde overskud. — Se, dette var nu et billede, men den sag, vi dermed vil have betegnet, er intet billede, men fuld virkelighed. Om et menneske, i lighed med den forlorne søn, har forladt faderhuset og reist til det fremmede land, saa er ikke dermed daaben, naaden og arven tilintetgjort; den, der vender tilbage, faar en fuld forlæbelse og bliver paany den himmelske Faders barn og arving til alle hans forjættelser.

Lessons for the Sunday School.

THIRD YEAR.

29. Lesson.

THE SACRAMENT OF HOLY BAPTISM. III.

ABC Class: Tit. 3, 5: According to his mercy he saved us, by the washing of regeneration and renewing of the Holy Ghost.

Catechism Class: The Catechism's answer to the question "How can water produce such effects?"

Explanation Class: Same as above, 1 Pet. 3, 21 (Qu. 519).

SUGGESTIONS.

The power of Baptism.

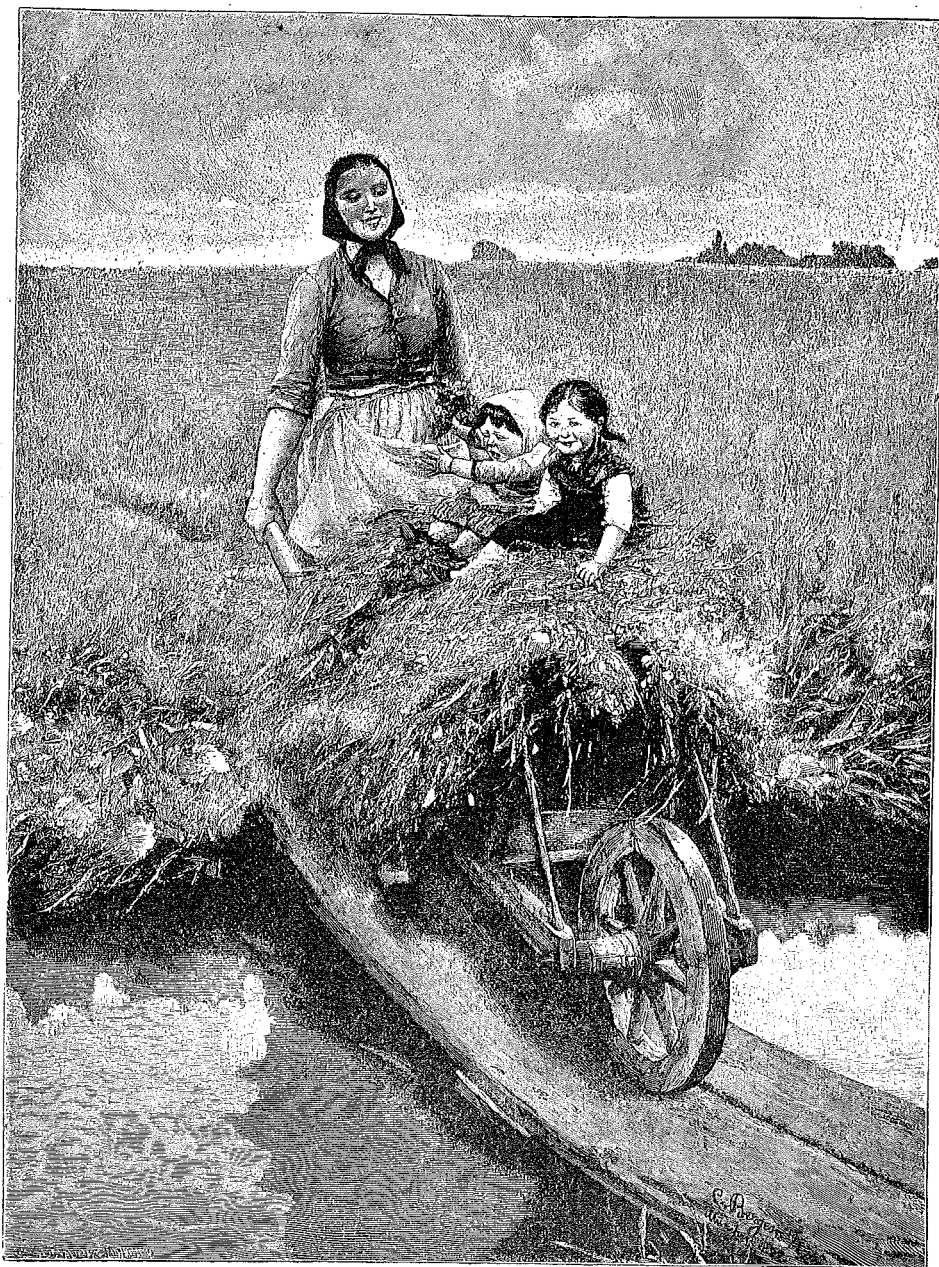
— During the terrible persecution of the Christians in the time of Diocletian, a comic actor at Rome, named Genesisus, attempted to gain the favor of the emperor by making the Christian faith the subject of farcical representations on the stage. And in order to make these farces the more true to life, he often attended the meetings of the Christians, and carefully studied every detail of their usages. Now, it happened once that a comic representation of Christian Baptism was to be given, and requested that this Sacrament be administered to him. But behold, how God honors his ordinance! Just as the pretended minister approached the bed, on which Genesisus was lying, mockingly to perform upon him the act of Baptism, there suddenly came before the mind of the actor the apostolic word, which he shortly before had heard in the Christian church, "One Lord, one faith, one baptism, one God and Father of all" (Eph. 4, 5, 6). With divine power this word penetrated into his heart; not being able to resist it, he decided then and there to become a Christian, and frankly confessed his change of heart to the audience. The emperor, who was present, was highly pleased at this, thinking that Genesisus was yet playing a part; he even deigned to remark on the naturalness of his acting. But when he at last perceived that Genesisus was in earnest and really intended to become a Christian—for he openly confessed his contrition, because he had ridiculed the Christian religion and its mysteries—then Diocletian became not only astonished but very angry as well. He ordered that Genesisus be scourged right there on the stage; and, as this did not cause him to recant, he was subjected to the most cruel tortures. But no suffering whatever was able to make Genesisus flinch; for the power of God had come upon him. At last, the undaunted confessor was executed.

— Alexander Sausacius, a pious young man,

made a custom of placing a special mark in his calendar over against the day of his baptism. And as often as that came he celebrated it as one of the great festivals of the year, devoting it to prayer and thanksgiving, asking God's pardon of the sins he had committed against his baptismal covenant, and imploring the guidance of his Holy Spirit on his journey through life.

— The year 200 was a time of great distress to the Christians of Numidia in Northern Africa, the governor of the province, Saturninus, having determined to root out Christianity among his subjects. In the course of the violent persecution which he began, 12 Christians from the city of Scillitta were brought before him, charged with disobeying his orders. In vain he tried to shake their determination not to sacrifice to the gods. At last he addressed one of them, whose name was Speratus, in this manner, "Are you determined to remain a Christian?" "I trust," was the reply, "that such a determination, of which I am not naturally able, is given unto me, by God." The others in like manner gladly and firmly confessed their faith. Thereupon Saturninus offered to give them three days in which to consider the matter. "In a cause as good as ours," replied Speratus, "no time for considering is needed. When we through the grace of Baptism were renewed and renounced the devil, we decided never to leave the service of Christ." To the question of the governor "upon what writings they found their faith?" Speratus answered, "Upon the four Gospels of our Lord and Savior Jesus Christ, on the Epistles of the Apostle Paul, and upon all Scripture given by inspiration of God." The governor then renewed his offer of three days for their consideration of his demand; but Speratus said, "We are all Christians; we will not give up our faith in our Lord Jesus Christ; do to us what ever pleases you." Upon this firm declaration of faith in Christ they were found guilty of death and sentenced to decapitation. When they heard the sentence, they said, "We thank God who deigns to-day to receive us into heaven, as martyrs who have confessed his name." Thus saying they knelt down and were executed.

— Around the year 484 the Christians of Carthage were subjected to a terrible persecution. A brave Christian woman, Dionysia, while being scourged, because she and her family would not give up Christ, noticed that her son Majoric quailed as he saw his turn coming. Looking earnestly into his eyes, she said to him, "Remember, my son, that we are baptized in the name of the Trinity. Let us then not lose the robes of salvation, so that the Lord must say unto us, 'Cast them into the outer darkness!'" The young man was strengthened by this admonition, to suffer death for Christ's sake with joy.

Na jaa'n moro.

„Nu har jeg den!“

Den gamle raringen.

(Fortsættelse.)

Derft forkræftet kaldte Ella paa den gamle vertinde og bad hende at hjælpe sig. Madam Peters havde ikke lagt merke til, at far Karlét var vendt hjem; men nu skyndte hun sig ind til ham, og da hun forstod, at her var lægehjælp nødvendig, sendte hun bud efter en doktor.

Det var lungebetændelse, far Karlét havde faaet, og nogle dage svævede hans liv i alvorlig fare. Ella sølte i sit hjerte de heftigste bebrejdelser. Kanské hun var aarsag til hans sygdom! Hun søgte paa enhver maade at lindre hans lidelser og viste sig som en overmaade omhyggelig og kjærlig sygepleierke. Istedetfor at lægge sig i sin seng lagde hun sig hver aften paa en madras paa gulbet ved siden af Karléts seng, og hvis hun hørte ham komme med en smertensubbrud eller kaste sig urolig frem og tilbåge paa leiet, stod Ella straks op, rettede paa puderne for ham og rakte ham medicin eller en læstende driik. I dethæle opførte hun sig saaledes under hans sygdom, at far Karlét ikke kunde være i tvil om, at hans barn endnu holdt inderlig af ham og oprigtig angrede sin daarlige opførelse. Han sølte sig saa lykkelig og tilfreds ved dette, at han af denne grund næsten var glad over, at han var bleven syg, og han var blot ræd for, at Ella skulde overanstrengte sig, eller at de ikke skulde have penge nok.

„Madam Peters“, sagde han en dag, da han var alene sammen med den gamle kone, „sorg endelig godt for den lille, og pas endelig paa, at hun faar mad nok. Naar jeg bliver frisk igjen, skal jeg betale eder tilbage med renter.“

Madam Peters beroligede den gamle og forsikrede stadig paany, at de havde rigelig af penge.

Dette var ogsaa ganske rigtig; men far Karlét havde ikke selv fortjent alle disse penge. Hans saa sparepenge var forlængst obrugt, da han var kommen sig saavidt, at han støttet til Ella kunde gaa ind i Madam Peters's værelse for der ved et lidet festmaaltid at høitideligholde dagen. Men hvem var det, som fik istand denne fest? Hvem var det, som betalte de kostbare mediciner og den styr-

kende mad til den syge? Ingen anden end Ella! Fru Terrason havde stadig bragt den slittige unge pige nye forraad af dukker og tøjstykker, og mens Ella sad ved den syges seng, førte hendes smaa hænder slittig naalen. Selv madam Peters maatte indrømme, at Ella havde lært noget nyttigt hos de „for-nemme folk“. Ogsaa madam Robert besøgte slittig sin gamle ven, mens han var syg, og paa Ellas anmodning tog hun gang paa gang med en masse pene fjær, som Ella benyttede til pynt paa sine dukker og fik der- ved bedre betaling for dem.

Hvor stor var hendes glæde, da hun en dag fortalte ham, paa hvad maade hun de sidste uger havde sørget for ham. I det hun kjærlig slog armene om ham, tilspøiede hun:

„Du ser, kjære far, at du ikke længer behøver at stræve saa; jeg er gammel nok til at sørge for os begge.“

Far Karlét havde ingen lyst til allerede nu at skulle holde op at arbejde; men han sølte sig alligevel lykkelig over, at hans kjære barn nu ogsaa uden hans hjælp kunde komme frem i verden. Under sin sygdom havde han ofte med uro tænkt paa Ellas fremtid; men nu havde han ikke længere nogen bekymring i saa henseende, og det var med glæde og beundring han saa hvor slittig og slink Ella var. Men da han atter kjendte, at han fik kræfterne igjen, vilde heller ikke han ligge paa ladsiden. Ved sit arbejde med papirmøllerne havde han faaet stor øvelse i at behandle papir, og han begyndte af tynd pap at lave forskjellige pene ting saasom senge, bænker, borde og stole, kort sagt fuldt møblement til dukkestuer. Madam Robert tog disse ting med sig ud paa landet, hvor de vakte børnenes høieste beundring, og paa grund af det billige pris havde hun heller ikke vanskeligt at faa solgt dem.

Tilslidst var den gamle saa frisk, at han atter kunde begynde at vandre om og sælge vindmøller. Ella ledsagede ham ofte paa hans vandringer, og glade vandrede de nu paany ved hinandens side. Karlét kunde uden bekymring se fremtiden imøde, og Ella var saa lykkelig over, at det var lykkedes hende at gjøre sin far glad igjen.

Saaledes gik tiden, og Ella voksede op til en frisk kjæk pige, som med trofskab og samvittighedsfuldhed opfyldte sine pligter. Men jo ældre hun blev, desto mere sølte hun sig trykket af noget, som hun allerede

smertelig havde følt som barn. Hun sammenlignede sig atter og atter med andre børn, og med bedrøvelse tænkte hun paa, hvor ensom hun var i verden. Mens de fleste børn nød en omhyggelig pleie af en kjærlig moderhaand havde hun knapt kjendt sine forældre og vidste ikke engang, hvor hun skulde søge deres grav.

Ogsaa her forstod fru Terrason atter at lede den unge pige paa rette vei. Hun skjønte straks at for at faa Ella bort fra disse bedrøvelige tanker var der intet bedre end at stille hende en opgave, som krævede alle hendes tanker og hendes fulde kraft. Hun fik let overbeviist den unge pige om, at far Karlét, nu var bleven saa gammel, trængte langt mere omsorg og kjærlighed end hidtil, og hvilken pligt det var for hende at hde ham al mulig kjærlighed og pleie paa hans gamle dage.

Intet kunde være mere velkomment for Ella; thi det er ikke noget, som smigrer et svagt menneske mere end netop tanken paa at kunne være til hjælp og støtte for en anden. Det var med sand begeistring, at Ella greb denne livs opgave, og hun mente selv, at nu var hun ganske voksen. Hun sørgede for sin gamle far som for et lidet hjælpeløst barn, men var samtidig slittig som før med sit arbejde; hun strævede utværlig for ham og søgte paa denne maade at gjengælde ham al den kjærlighed, han i aarenes løb havde vist hende. Hvilken rig tak høflede ikke ogsaa Ella for al sin msiie. Far Karlét kunde ikke finde sterke ord nok for sin beundring, og selv madam Peters var ikke længere saa sparsom med sin ros. Hun beundrede ogsaa høilig Ellas dygtighed i at lave mad, og da den flinke pige strøg den gamles kapper og stoppede hendes strømper og alene sørgede for hele vasken, saa fandt ogsaa hun at maatte være tilfreds med den opdragelse, Ella havde faaet. Alle disse huslige kunster og meget andet havde Ella i aarenes løb lært hos fru Terrason. Hun kunde ogsaa skrive, læse og regne pent, og først og fremst forstod den kunst aldrig at kjede sig og altid gjøre nytte.

Derfor var det ikke at undres over, at madam Peters mere og mere kom til at elske den unge pige som sit eget barn, og da hun efter nogle aars forløb døde efter at være pleiet til det sidste med den største kjærlighed og omsorg af Ella, vidste det sig, at hun

havde gjort den fsekstenaarige pige til sin arving. Hvor stor var ikke far Karléts glæde over Ellas lykke! Aldrig havde han drømt om, at dette barn, som han havde taget op fra gaden, skulde komme til at eie noget, om det saa blot var halvparten af et hus.

23. Kapitel.

De nye leieboere.

Efter madam Peters's død blev der besluttet, at Ella skulde overtage bestyrelsen af husholdningspengene; hun havde ogsaa hjulpet den gamle enke dermed i den senere tid, saa hun ikke mente, at det vilde falde vanskeligt for hende.

„Men hvorledes skal vi indrette os nu?“ spurgte far Karlét.

„Er det ikke bedst, at du tager madam Peters's stue. Den er stor og lys og meget hyggeligere end dit lille kammer. Hvad mener du om det?“

„Ja, det kunde nok være hyggeligt; men paa den maade vilde vi ikke tjene stort.“

„Ikke tjene stort! Nei det har du ret i; det var noget, jeg ikke havde tænkt paa; det er vel ganske rigtigst at leie ud stuerne; kammeret paa den anden side er ogsaa tomt: det er vel bedst at leie bort det ogsaa.“

„Ja det er sikkert. Jeg skriver et par bekyndtgjørelser, som vi kan klisire paa døren og et af vinduerne, saa kommer der vel nogen, som vil leie værelserne.“

Og neppe var en uge gaaet hen, før der blev banket paa far Karléts dør og en liden tyk kone traadte ind; det var en omtrent femte aar gammel enke, som bad om at faa se paa værelserne. Mens Ella hentede nøglerne, var Karlét allerede kommet i livlig samtale med den fremmede. Denne hørte ikke egentlig til de faamælte mennesker og begyndte straks paa en række beklagelser over, at et menneske herude i dette liv faar lide saa altfaar meget ondt.

„Ikke altfor meget“, vilde Karlét svare; han havde endnu aldrig knurret mod sin skjæbne; men det faldt ham en del vanskeligt at faa ordene frem, og inden det derfor var lykkedes ham at faa sagt noget, lod konen sin tunge løbe videre og fortalte den gamle sin hele livshistorie.

(Fortættes.)

Et kjæmpehjul.

(Med billede.)

Hlandt alle de mærkelige ting paa verdensudstillingen i Chicago for nogle aar siden var ogsaa et vældigt kjæmpehjul, der var opført af en amerikansk ingeniør. Det uhyre hjul var bygget af staaletænger og havde et gennemsnit af 76 meter. Store huse og kirketårne bliver smaa i sammenligning med det, og det er vanskeligt at gjøre sig noget klart begreb om dets størrelse uden at have seet det.

Sa menneskene kan finde paa meget rart! Hvad tror I dette kjæmpehjul stulde benyttes til? Det var aldeles ikke meningen, at man bare stulde staa og se paa det. Hvis I betragter billedet nøiere, vil I opdage noget, der har lighed med en hel del jernbanevogne. Og disse er virkelig bestemte til at fyldes med mennesker, om end ikke mere end 6 vogne af gangen. Hver af dem kan rumme 40 personer, og naar de er fulde, sættes hjulene i bevægelse, og vognene føres op i den voldsomme højde og ned igjen paa den anden side. Vognene er selvfølgelig fæstede saa, at de bevarer ligevekten og ikke kommer ned igjen paa hovedet.

Det maa være en forunderlig luftfart. Naar man er kommen høit op, kan man se vidt udover byen; thi vognene er forsynede med en række vinduer, som dog for sikkerheds skyld er dækkede med gitterverk. Det kan vel forresten hælde, at mere end én undervejs ønskede, at han var godt og vel nede igjen. Smidlertid var det nok af dem, som vilde være med; der manglede som regel ikke passagerer.

Kjæmpehjulet blev sat i bevægelse af en dampmaskine paa tusend hestekræfter; det var forsynet med to bremseindretninger, hvorved farten øjeblikkelig kunde stanses, om man ønskede det. En omdreining varede tyve minutter.

Chicago er ellers i mange henseender en mærkelig by. Her findes for eks. huse med 20 etager. Grundfladen er nemlig saa kostbar i de mere befærbede dele af byen, at man maa benytte pladsen saa godt som muligt og bygge i høiden. Selvfølgelig er det ikke mange huse, som er saa høie; men

der findes altsaa saadanne og kanske dem med endnu nogle flere etager.

„Men hvem kan orke at springe op og ned alle de strækkelige trapper i et saadant hus?“ vil du spørge. Heldigvis slipper man at bruge videre trapper der i huset. Der findes nok trapper, men ved siden deraf prægtige heiseindretninger, som stille og letvindt fører en op i høiden eller ovenfra ned. Vi har læst om et hus paa 21 etager, som for nogle aar siden blev opført i Chicago; i dette var 14 saadanne heiseindretninger. Og disse bliver stadig benyttede. Tænk, hvilken masse mennesker der bor i et saadant hus! Og al den mad og varer af forskjellig slags, som skal op i de forskjellige etager.

I aaret 1871 var der en forfærdelig ildebrand i Chicago. Ifølge mindre end 1-000 huse brændte; men snart reiste byen sig atter af asken. En masse nordmænd bor i Chicago, og det er vist ikke saa af vore læsere som har flegninger eller kjendinger der.

Opløsning paa billedgaade i nr. 28.

„Bjørnen er de nordiske stoves konge.“

Vidt hovedbrud.

1. Hvilken norsk by er det, hvis navne kan dannes af bogstaverne i: hest, — arm, — fem?
2. Hvilken norsk by af bogstaverne i: Rom, — øst?
3. Og hvilken norsk by af bogstaverne i: Annas, — drift, — sti?

Ole Andersen Brønø.

Skulte dyr.

1. Hun gjør ret (1 fist.)
2. Anna bor paa landet (2 fiske, 1 fugl.)
3. Han er en gammel mand (2 fugle, 1 patte-dyr.)

M. J. W. m.